

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

FASTEBETRAGTNING.

Af Lidelseshistorien fra: „Og straks eller en dyb Forandring i hans Anskuelse af Kristi Rige? Visselig ikke. Han troede vistnok at Jesus skulde slippe fri; han, som havde set saa store Undere af ham, mente, at han ogsaa nok denne Gang skulde slippe fri for sine Fjender.

Men hvad kunde det da have været? Johannes giver os Nøglen til Forstaaelsen af Judas, naar han fortæller, at Judas blev gnaven over det Misbrug af Penge, som der efter hans Mening blev gjort, da Marie ofrede et helt Pund Salve paa Jesus. „Hvorfor blev denne Salve ikke solgt for 300 Penninge og givet de fattige.“ At det heller ikke var de fattige, der laa ham saa ømt paa Hjerte, forstaaer vi af, at af de frivillige Smaaagaver, som kom ind til de fattige paa Jesu og hans Disciples Vandring, kunde han godt stjæle noget (Joh. 12, 5, 6.).

Det ser saaledes ud, som en vis Skødesynd, Pengegerrighed, havde taget Overhaand hos Judas. Han begyndte sikkert svært smaat med at tage blot en lille Mynt nu og da, formodentlig for et eller andet Øjemed. Han blev advaret flere Gange af Jesus, som endog lod ham høre paa, at nu var han blevet en Djævel; men det hjalp intet, han vilde ikke reddes, ikke bort fra sin Skødesynd, før Djævelen havde indtaget ham, og han nu paa den anden Side, hvor ingen Naade var mulig, følte en Anger, der ingen Frugt kunde bære til Omvendelse.

Men ak, hvad er der dog med alt dette sagt? Jo, at et Guds Barn kan falde fra Jesus og komme i Djævelens Vold, endog før den legemlige Død er indtraadt — at der kan gives en Anger over Synden, som ikke kan føre til Omvendelse — at et Guds Barn ikke fristes til store grove Synder med engang, men meget vel kan pleje en endog for Meddisciple skjult Synd, saa længe, indtil han til sidst kan sælge Jesus for Opnaelsen af sin Lysts Tilfredstillelse — altsaa, naar Valget skal gøres, kan sige Farvel til Jesus og Ja til Synden. Giv os Barabas løs, men korsfæst Jesus. (Marc. 15). Læs Jakob 1, 13—16. Det er en farlig Sag at lege med Synden; thi den fører til Sjælens Forgiftning og Djævelen staaer bag den.

Selskabet, som Judas var i — „en stor Skare“ — som om de ventede en vældig Modstand af Jesus og hans Disciple. Judas, en Jesu Discipel, blandt Jesu Fjender. De var sendt fra „de Yppersteprester, Skriftkloge, Fariseerne og Folkets ældste.“ De var bevæbnede med „Sværd og Stænger.“ Hvilken Udrustning, naar man betænker, hvem der skulde gribes, ret som om Jesus og hans Disciple var en Røverbande.

Men nu var det jo Jesus, som skulde fanges, og da Størsteparten af den Skare ikke for sikker kendte Jesus — saa havde Judas, før de drog af Sted holdt Raad med dem desangaaende og sagt: „Hvilken jeg kysser, ham er det, griber ham og fører ham sikkert bort.“ Se, det var den Rolle, som Judas paatog sig at spille ved dette Skuespil, da Synderen griber sin Skaber, for at

haane, spotte og anbringe ham. — Tegnet: Et „Kys“. Ak, væmmelige Tegn! Et Forræderkys under Venskabsmaske. Hvad mon han dog tænkte om Jesus — at han turde byde ham det? Mærk: til samme Tid, som han mener, Jesus nok vil taale det, at han, en Jesu Discipel, har taget sig denne Rolle paa i Aften for saa i Morgen at møde op i den lille hellige Kreds igen — saa mener han dog, at Jesus ikke paa nogen Maade, vil lade dem føre ham bort — og gav dem derfor det Raad (enten sarkastisk eller for Alvor): „griber ham og fører ham sikkert bort.“ d. e. tager godt fat og holder godt fast; thi ellers slipper han fra Jer, og saa vil jeg ingen Skyld have deri; jeg har advaret Jer; jeg vil tjene mine Penge som en ærlig Mand. Hykleri! Thi selv troede han vistnok aldrig, at Jesus vilde lade sig tage af dem, han skulde for kalde Ild ned fra Himlen. Hovedtingen for Judas var de 30 Sølvpenge; det øvrige var et Puds at spille de gode Herrer Yppersteprester m. fl. — og saa kunde han og Jesus være lige gode Venner for det.

Vi forstaaer, at noget saadant maa have været i Judas' Tanker, af den Maade, han tog det paa, da han saa, imod Forventning, at Jesus virkelig havde ladet sig føre for Raadet og var dømt. Da kendte Judas en Anger saa voldsom, at vist kun faa har kendt Mage til den; men den, han havde givet sig i Vold, spottede ham kun og gav ham kun det Raad: Gaa og hæng dig, d. e. kom snart til mig. — Havde han endda villet lytte til Jesu Røst i Haven, da han sagde til ham: „Ven, hvorfor er du kommen?“ — men han var fortryllet af Slangen.

Lærdom: Det er farligt at lege med og kæle for Skødesynd og at spille Komædie med det hellegige!

A. R.

DEN SYRISKE KIRKEBIBEL.

Af H. P. Hansen.

II.

I Følge de gamle Kirkefædre: Papias, Irenæus, Pantanus, Origen, Eusebius, Kyril af Jerusalem, Athanasius og Epifanius, der staaer som Udtryk for en almindelig Tradition, var Matthæus Evangelium skrevet paa Hebraisk eller vel rettere den hebraiske Dialekt, som kaldes Aramæisk, der var det syriske Folkesprog. — Baade Pantanus, Origen, Epifanius og Hieronymus beretter, at Matthæus Evangelium blev skrevet med „hebraiske Bogstaver.“ Der vilde i saa Tilfælde da være en Part af det ny Testament, som ikke udkrævede Oversættelse til Syrisk. Med ubetydelige Ændringer maatte den kunne betragtes som Syrernes egen Bog i deres egen Tunge. De andre Evangelier blev skrevet paa Græsk, og man maa slutte, at Matthæus Evangelium blev oversat til dette Sprog. Dette maa sikkert være sket straks efter, at det blev skrevet paa Hebraisk, og være gjort af Evangelisten selv eller i det mindste under hans Ledelse og Tilsyn, saa Bogen kunde fremtræde som hans baade i Hebraisk og Græsk. I sin Kirkehistorie fortæller Eusebius, at Hegesip, som levede i Tiden omkring 100—175 og rejste og skrev meget, „anfører et og andet af Hebræernes Evangelium og af det syriske samt overhovedet af det hebraiske Sprog givende til Kende, at han var en Hebræer og er gaaet over til Troen.“ Epifanius fortæller, at paa Konstantins Tid fandtes et Eksamplar af Matthæus i Hebraisk i en Celle i Tiberius, og Hieronymus siger efter at have omtalt det hebraiske Matthæus-Evangelium: „Det eksisterer endnu i Pamfilus Bibliotek i Kæsarea,“ det første kristne Bibliotek, vi kender, og fra hvilket Eusebius samlede meget af det Stof, der findes i hans Kirkehistorie.

Det hebraiske Matthæus Evangelium er tabt, saa vidt vi ved. Men det er muligt, at vi i alt væsentligt besidder det i den ældste syriske Oversættelse af dette Evangelium. Det er næppe troligt, at denne Bog var gaaet tabt, da Peshitto-Oversættelsen foretoges, og det laa da nær for dem, som forsynede den syriske Kirke med Ny Testaments hellige Skrifter, at gøre Brug af det hebraiske Matthæus Evangelium.

Og forholder dette sig saa, har man samfundlig Forklaringen paa den tilsyneladende Forsvinden af det hebraiske Matthæus Evangelium.

Der er Forskere, som mener, at den Oversættelse af det syriske Ny Testament, der er kendt under Navnet Peshitto, blev foretaget med selve Apostelen eller deres første Efterfølgeres Sanktion; og at den saaledes skulde være den første Oversættelse af Ny Testament overhovedet. Og der er visse Traditioner blandt Syrerne, som støtter denne Opfattelse. Nyere Undersøgelser har dog svækket denne Antagelse. Den omtalte Tradition er ikke saa gammel, som man først troede, og man har fundet andre syriske Manuskripter, indeholdende Dele af Ny Testament, som adskillige mener er ældre end Peshitto Oversættelsen.

Men i saa Tilfælde kommer man til den Slutning, at Peshitto var den modne Frugt af tidligere Oversættelses Arbejde. Det gøres ogsaa gældende, at en Oversættelse saa fortræffelig og smuk næppe kunde være en enkelt Mands Værk, lige saa lidt som den engelske autoriserede Version, men hvem den skriftkyndige nu end er, som har lagt sidste Haand paa Værket, saa er hans Navn gaaet i Glemme, og vil næppe blive kendt, før han kommer, om hvem det hedder, at hans Løn er med ham, og han skal give enhver efter hans Gerning.

Vi tager næppe meget fejl, naar vi slutter os til Dr. Westcott, der i sin „Survey of the Canon“ skriver: Jeg tænker, at de forskellige Kendsgerninger i denne Sag finder deres tilstrækkelige Forklaring ved at formode, at Oversættelsen af enkelte af Ny Testaments Skrifter blev først foretaget og brugt i Palæstina, maaske allerede i den apostoliske Tid, og at de kort efter blev samlet, revideret og udgivet i Edessa.

Om denne ærværdige og værdifulde Oversættelse af Ny Testament, bevaret fra ældgamle Tider, saa vidt udbredt og saa højt skattet, skriver Professor Murdock, som har foretaget en Oversættelse af den til Engelsk: Den ukunstlede Simpelt, Umiddelebarhed og Gennemsigtighed i Stil — Finheden og Skønheden i Opfattelsen af Kristus og hans Efterfølgere, som udtrykt i en syrisk Dialekt meget nær identisk med det daglige Sprog — den opløftende Tanke, at Ordene for største Part rimeligvis er de samme, som Frelseren og hans Apostle brugte i deres Samtaler og Prædikener — og navnlig den fulde Forstaaelse, den syriske Oversætter synes at have haft af den inspirerede Originals Kraft og Mening, tjener til at fange Opmærksomheden og holde Sindet tryllebundet til Bogen.

Men af langt større Interesse end Spørgsmaalet om Peshittos Ælde er dog en Undersøgelse af, hvilken Betydning den syriske „Vulgat“ havde for den syriske Kirke, om der ellers er andet at fortælle end, at Bibelen forelaa oversat paa Syrisk, og at den saaledes var tilgængelig for de syriske Menigheder.

Der er heldigvis mere at sige om denne Side af Sagen, og det kan gøres ved Henvisning til to Eksempler, hvoraf det ene muligvis vil fremkalde et Smil. Det ene knytter sig til den syriske Kirkefader Efraim, hvis Navn forøvrigt staaer i Forbindelse med et gammelt Manuskript af det græske Ny Testa-

ment. Da han drog ind i Edessa, der for en Række Aar var hans Hjem, kom han forbi nogle Kvinder, som var i Færd med at vaske Linned ved Bredden af en Flod, der løber forbi Stedet. Dan en af dem saa mere vist paa ham, end han syntes om, irettesatte han hende med de Ord: „Vær beskeden Kvinde, og se ned paa Jorden.“ „Det kan være meget rigtigt for Mænd,“ svarede hun, „at se ned paa Jorden, fordi de blev taget af den; men af samme Grund maa jeg sikkerligt have Lov til at se paa dig, eftersom Kvinden blev taget af Manden.“

„Dersom Kvinderne her er saa vise,“ sagde Efraim, som han drog videre, „hvad maa da ikke Mændene være.“

Hvad Mændene var, kan man maaske bedst slutte af, hvad deres store Lærer Efraim selv sagde til dem:

Lad andre rose sig af deres Samtaler med store Mænd og Herskere og Konger. Ros du dig for Guds Engle af at tale med Helligaanden gennem de hellige Skrifter.

Den anden Historie giver os et Billede af det kristne Samfund et halvt Aarhundrede senere. Som den første Historie fører os i Forbindelse med Bylivet, drejer denne sig om Evangeliet i Landsbyen. Den giver os et slaaende Eksempel paa, hvilken Indflydelse Bibelen øvede, og hvor stort Kendskab man havde til den paa Landet i det nordlige Syrien.

Efraim tilhørte det fjerde Aarhundrede, Teodoret til det femte. „Mænd,“ siger han, „er kendt med Matthæus, Bartolomæus og Jakob, nej meget mere med Moses og David og Josva og Resten af Apostle og Profeter er de saa kendt som med deres Børns Navne. Og vi ser ikke blot Kirkens Lærere fortrolige med disse Lærdomme, men selv Skomagere og Smede og Uldarbejdere samt andre Haandværkere, og lige saa Kvinder, ikke blot de skoleundannede, men ogsaa de, der arbejder for deres Føde, baade Syngere og Tjenestepiger. Og ikke blot dem, som lever i Byer, men ogsaa dem, som lever paa Landet, har erhvervet sig denne Kundskab. Og du maa finde Grøftgravere, Hyrder og Havemænd samtale om de guddommelige Sandheder og Verdens Skabelse, og de ved meget mere om den menneskelige Natur end Aristoteles og Platon. Desuden har de Ord for Dyd, holder sig fri for Last, frygter den kommende Straf og venter inden Rædsel den guddommelige Dom, ligesom de med Glæde paatager sig et hvilket som helst Arbejde for Guds Riges Skyld.

Det kan ogsaa bemærkes om denne store Kirkeafdeling, der voksede frem af Menighedens Bønner og Guds Ords Forkyndelse i Antiokia, at den ikke blot spredte Evangeliet i dets originale Maal, men ogsaa drog Om-sorg for, at det blev oversat paa de nye Sprog, til hvilke deres Missionsvirksomhed strakte sig.

Den syriske Bibel havde jomfruelige Oversættelser til Følgende: Armenien og Georgien, i Arabien og senere i Persien. Om flere af disse Oversættelser ved vi kun lidt. Den armeniske Bibeloversættelse er kendt gennem Gregor Illuminator og Miesrob, Opfinderen af det Alfabet, hvori den blev skrevet. Den udmærker sig ved særlig „Klarhed og Værdighed i Udtryk.“ Den kaldes end ikke „Bogen“ eller bærer noget materielt Navn, men er aandelig ligetil Titlen, idet den kaldes „Guds Aande.“

Vi har nu set, at saa tidlig som det andet Aarhundrede fandtes der Side om Side med den græske Bibel en syrisk Bibel, meget udbredt, meget brugt baade i Kirke og Hjem.

I den store Moske i Damaskus læses endnu paa en Dør følgende græske Indskrift: Dit Rige, O Krist, er et evigt Rige og din Regering varer gennem alle Slægter.

Selv om der fra Minaret til

Prædikestol lyder Pris over Is-lams Profet, er Indskriften lige fuldt sand, det levende Ord bærer fremdeles Vidne om Sandheden, og det er vort Haab, at der i disse Lande er mere end „syv Tusinde“, som „har smagt Guds gode Ord og den kommende Verdens Kræfter,“ og som i levende Tro paa Gud venter paa den Velsignelse, som kun kan komme gennem det Ord, der er en Lampe for vor Fod og en Lygte paa vor Sti.

HERRENS SAG BLANDT DANSKE I AMERIKA.

Sprogsag, Skolesag og — mange andre Sager!

Maaske jeg kommer til at begynde med Sagen angaaende vore Blade. Naar vi paa Kredsmødet i North Dakota sidste Efteraar med een Stemmes Flertal vedtog at udgive eet nyt Blad i Stedet for „Danskere“ og Kirkebladet, saa er det vist ikke meget forkert at sige, at den ene Stemme var min. Grunden var denne, at jeg syntes, der var ingen Ende paa Forhandlinger om den Sag, og der var heller ingen Udsigt til at blive det, før vi fik det nye Blad. Men ved at læse i „Danskere“ af 18. Februar d. Aar er jeg ved at komme i Tvivl om, at en saadan Ordning for nærværende vil være den bedste.

Bladet er jo fuldt af aktuelle Sager, som for Størstedelen staaer uopklarede for vort Samfund som Samfund betragtet. Hvis nu nogen Sunde vil skal naa til nogenlunde Klarhed i en fast Plan for Gennemførelsen af disse Sager, saa maa der nok mere særlig Forhandling til, der kun kan finde Sted i et Blad som Danskere.

Uden en nogenlunde velordnet Plan gennemføres ingen Sag paa en blot nogenlunde tilfredsstillende Maade. Men Plan er netop det, jeg forgæves spejder efter i alle de Artikler, der hidtil er fremkomne angaaende Sprogsag, Skolesag og flere andre Sager. Vi forstaaer alle, at vi har et Arbejde, som skal gøres, men vi famler efter en dygtig, hensigtsmæssig, vel afrundet, vel defineret og fast lagt Plan. Vi mangler Program!

Naar et maalbevidst Program skal udføres, maa det fremfor alt have en Overskrift, som baade er tilstrækkelig snevert, tilstrækkelig omfattende og tydelig. Jeg tror ikke, der er nogen væsentlig Uoverensstemmelse blandt os angaaende Program-mets egentlige Indhold og Omfatning, men det er de forskellige Numre, vi ikke kan komme tilrette med. Jeg har derfor i ovenstaaende Overskrift forsøgt at give Programmet en tilstrækkelig tydelig Overskrift, nemlig: **Herrens Sag blandt Danske i Amerika.**

Enten vi nu holder paa Dansk eller Engelsk eller begge Dele, saa er vor afgrænsede Arbejde — mærk de her **bosiddende Danske.** Hvorvidt dette Folk endnu er helt dansk eller halvt dansk eller helt amerikansk, saa er det altsammen kun medfølgende Omstændighed, som de særegne Forhold fører med sig. Det er igen disse Omstændigheder, særegne for os, som afføder alle disse Sager, der staaer paa Dagsordenen.

Sagen, som omfatter alle de andre Sager, er altsaa een: **Herrens Sag.** Det første og største ved denne Sag er **Sjælens Frelse.** Det er det endelige Maal. Jeg mener ikke, det er ude af Vejen, at fremhæve dette tydeligt, saa selv om vi er enige derom, saa synes det sommetider, som om Forhandlingens „Tone“ ikke stemmer med det himmelske Maal. Lad Tønen være Aandens, Guds Aands Røst. Ellers bliver Klangfarven falsk, hvor meget rigtigt, der ellers kan være i det fremførte.

Lad os heller ikke glemme at holde Marken tydeligt i Sigte. Naar vi undtager vore Hedningemissioner, saa er og bliver

den dog i det væsentlige „Dansk i Amerika.“ At saa Giftemaal, Omgivelser af andre Nationer og deres Ætlinger her og der fører andre Omstændigheder end de almindelige med sig, det bør ikke overses eller tilsidesættes, men det bør heller ikke tilsidesættes Hovedhensynet, som drejer sig om Danske i Amerika.

At Danske i Amerika efterhaanden vil blive amerikaniserede, og at de da vil regne sig for fuldblodede Amerikanere, kan ikke undgaaes. Og det skal ikke undgaaes. Gud har selv sat en Lov for Nationernes Dannelse og Vækst, som ingen ustraffet kan tilsidesætte. Der gives kun een Undtagelse i Verden, nemlig Jøderne. At de er en Undtagelse fremgaar af deres Særstilling i Gudsrigets Historie. Vi Danske har ingen Særstilling. Det Land, som opfostrer os, maa i sproglig Henseende blive vor Moder, og vore Børns Modersmaal vil blive dette Lands Sprog. Saaledes foreligger Kendsgerningen, stritte, hvem stritte vil.

Men hermed er ingenlunde givet, at vi af al Magt skal paaskynde Overgangen. Jeg mener, at i og for sig skal vi hverken paaskynde eller forhale. Vi skal hellere af al Magt søge at møde Kravene, saaledes som de aktuelt foreligger. Vel bliver det nok nødvendigt at holde noget tilbage her, og paaskynde noget der, af Hensyn til det højere Maal: Sjælens Frelse. Men dette maa ikke gøres for at forcere noget enten i den ene eller den anden Retning. Søg at møde Kravene, som de foreligger, med de Kræfter, Evner og Muligheder, som Gud har givet dig! Det er mit Raad.

Tag dig fremfor alt i Agt for Egenraadighed og Selvtægt! Det er den, som altid og alle Vegne ødelægger mest. Dette gælder først Hovedsagen og siden alle de øvrige deraf følgende Sager.

Men vi er ikke endnu færdige med Sprogsagen. — Kristendommen er international eller overnational, om man vil. Det er sandt. Men det er ogsaa sandt, at den paa mange Maader har formet sig forskelligt hos de forskellige Nationer. Esaias skrev Guds Ord, vejledet eller inspireret af Guds Aand. Det gjorde ogsaa Jeremias, Ezekiel og Daniel og alle Profeterne. Men Profeterne var ikke ligedannede Maskiner. Deres personlige Særpræg gjorde sig gældende, naar de drevne af Guds Aand, skrev Guds Ord. Det samme gælder Apostlene. Derfor er det, at mange har fundet og finder fremdeles Uoverensstemmelser mellem Peter og Johannes o.s.v. Sandheden er, at der er individuelle Forskel, men der er ingen Uoverensstemmelser. Ja, der er endog saa Kvantitets Forskel, men der er ingen Kvalitets-Forskel i strengeste Forstand. Det er altsammen Guds Ord, selv om det ikke altsammen er lige indholdsrigt, og lige tydeligt. Men lignende forholder det sig med Nationerne og deres Kristendom. Et Lands Kristendom er altid præget af det Lands Folkenatur, Historie, dets politiske, sociale og selv økonomiske Forhold. Det kan nu en Gang ikke være anderledes, naar der skal være Sandhed i det. Og hvad der ikke er Sandhed, maa vi helst lade flyve. At dette ikke er nogen abstrakt Teori men en konkret Kendsgerning, synes jeg, det er let at iagttage her i Amerika. Det samme gælder iøvrigt Retningerne i de forskellige Lande. Det gælder ogsaa alle kirkelige Retninger i Danmark og deres mere eller mindre tydelige Afledninger her i Amerika.

Men angaaende Lande og Retninger kommer noget mere til. Thi medens alle de hellige Guds Mænd taledede drevne af den Helligaand, saa kommer der hos os og andre dette til, at der hos os er andre Aander, som blander sig med i Løget, dem, som Paulus kalder „Ondskabens Aan-